

тво, динаміку національного ВВП, стан платіжного балансу в початку і в кінці періоду встановлення валютного курсу на визначеному рівні.

6. Для того щоб державна стабілізаційна політика, заснована на використанні фіксованого валютного курсу, була ефективною необхідно з часом проводити нову девальвацію. Конкретні строки, умови і параметри нової девальвації національної валюти залежатимуть від стану національної економіки, динаміки макроекономічних показників, стану платіжного балансу, золотовалютних резервів, грошового, валютного і фінансового ринку.

Разом з тим, слід зробити важливий висновок про те, що підтримання фіксованого курсу національної валюти по відношенню до іноземної валюти або визначеної валютної корзини в умовах ринкової трансформації економіки з часом призводить до необхідності її девальвації.

Таким чином, проведення державної стабілізаційної політики, заснованої на підтриманні фіксованого курсу національної валюти, повинно обов'язково передбачати можливість подальшої її девальвації. В цьому випадку уряд і центральний банк повинні чітко розуміти необхідність девальвації національної валюти як дану необхідність, при цьому стараючись зробити даний процес по можливості більш управляємим.

Щебликіна І.О.,

к.е.н., доцент,

Таврійський національний університет

імені В. І. Вернадського,

Кухта В.О.,

студентка,

Мелітопольський державний педагогічний університет

імені Б. Хмельницького

ПРІОРИТЕТИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

При визначенні економічної безпеки національної економіки слід розмежувати поняття національної безпеки, економічної безпеки та економічної безпеки держави.

Національна безпека будь-якої держави є системною категорією права, політичної економії та політології, тісно пов'язана з категоріями територіальної єдності й недоторканності, агресії та примусу, економічної незалежності та економічного суверенітету тощо.

Економічна безпека є провідною складовою національної безпеки, що відображає причинно-наслідковий зв'язок між економічною могутністю країни, її воєнно-економічним потенціалом і національною безпекою.

Економічна безпека держави — це стан рівноваги і соціально-орієнтованого розвитку національної економічної системи, що досягається реалізацією сукупності форм і методів економічної політики.

З точки зору національної економіки, економічна безпека описує такий її стан, за якого забезпечується захист національних інтересів, стійкість до внутрішніх і зовнішніх загроз, здатність до розвитку та захищеність життєво важливих інтересів людей, суспільства, держави [2, 4].

При аналізі економічної безпеки виділяються передусім три основні складові:

1. Економічна незалежність, що означає насамперед можливість здійснення державного контролю над національними ресурсами, спроможність використовувати національні конкурентні переваги для забезпечення рівноправної участі у міжнародній торгівлі.

2. Стійкість і стабільність національної економіки, що передбачає міцність і надійність усіх елементів економічної системи, захист усіх форм власності, створення гарантій для ефективної підприємницької діяльності, стримування дестабілізуючих факторів.

3. Здатність до саморозвитку і прогресу, тобто спроможність самостійно реалізовувати і захищати національні економічні інтереси, здійснювати постійну модернізацію виробництва, ефективну інвестиційну та інноваційну політику, розвивати інтелектуальний і трудовий потенціал країни.

Належний рівень економічної безпеки досягається здійсненням єдиної державної політики, підкріпленої системою скоординованих заходів, адекватних внутрішнім і зовнішнім загрозам. Без такої політики неможливо домогтися виходу з кризи, примусити працювати механізм управління економічною ситуацією, створити ефективні механізми соціального захисту населення [1].

До основних принципів забезпечення економічної безпеки України відносять:

- дотримання законності на всіх етапах забезпечення економічної безпеки;

- баланс економічних інтересів особи, сім'ї, суспільства, держави;
- взаємну відповідальність особи, сім'ї, суспільства, держави щодо забезпечення економічної безпеки;
- своєчасність і адекватність заходів, пов'язаних із відверненням загроз і захистом національних економічних інтересів;
- надання пріоритету мирним заходам у вирішенні як внутрішніх, так і зовнішніх конфліктів економічного характеру;
- інтеграцію національної економічної безпеки з міжнародною економічною безпекою.

Концепція національної безпеки України пропонує лише один національний інтерес, що прямо стосується економічної безпеки України, а саме — створення самодостатньої соціально орієнтованої ринкової економіки. Саме створення самодостатньої соціально орієнтованої ринкової економіки передбачає втілення в життя пріоритетів, що запропоновані вище.

Гарантом захисту національних економічних інтересів повинна виступати держава. Однак в Україні відсутні чітко визначені національні економічні інтереси, не сформовано їхню цілісну систему.

Для створення цілісної системи національних, економічних інтересів та їх ефективного функціонування насамперед необхідно:

- створити відповідну нормативну базу;
- здійснити моніторинг національних економічних інтересів та їх моделювання;
- створити банк даних щодо національних економічних інтересів;
- забезпечити баланс національних економічних інтересів та їх гармонійне поєднання.

Серед першочергових проблем забезпечення економічної безпеки є відстеження й оцінка рівня загроз пріоритетним національним інтересам, а отже їх взаємозалежність: розрахунок сумарного потенціалу, розкриття закономірності в системі «пріоритети національних інтересів — загрози» [3].

Загрозами економічній безпеці України слід вважати фактори, що безпосередньо чи у перспективі унеможливають або ускладнюють реалізацію національних економічних інтересів, створюючи перешкоди на шляху нормального розвитку економіки і безпеку незалежному державному існуванню та добробуту народу.

Загрози економічній безпеці України набули, на жаль, перманентного характеру і провокують її критичний стан за рядом основних критеріїв. Тому завдання усіх суб'єктів національної еко-

номіки зараз полягає у створенні надійної системи блокування і упередження економічних загроз, яка б забезпечувала її стабільність і розвиток.

Виходячи з ситуації в українській економіці, а також з тенденцій, які спостерігаються в процесі її реформування, можна виділити стрижньові загрози економічній безпеці України:

відсутність на державному рівні розробленої концепції та системи економічної безпеки; низький рівень науково-технічного потенціалу; високий рівень зношеності матеріально-технічної бази багатьох економічних галузей, передусім матеріального виробництва; усунення держави від монополії у виробництві й реалізації алкогольних напоїв і тютюнових виробів; надто різка диференціація у доходах і споживанні населення, зростання рівня бідності; криміналізація економіки, зростання її «тіньового» сектора, поширеність організованої злочинності на ключові галузі економіки України; високий рівень корупції у державно-управлінській сфері; недосконалість законодавства у сфері економічних відносин і механізмів формування економічної політики; низький рівень заробітної плати, відсутність мотивації до праці тощо [2].

За умов, що нині склалися в Україні та світі, зростає роль стратегії національної безпеки, яка має полягати не так у захисті держави та її політичних інститутів, як — людини і суспільства. Основним принципом стратегії національної безпеки має бути принцип балансу інтересів людини, суспільства та держави.

Література

1. Єщенко П. С. Сучасна економіка: навч. посібник / П. С. Єщенко. — К.: Вища школа, 2005. — 325 с.
2. Національна економіка : підручник / П. В. Круша [та ін]. — К. : Каравела, 2008. — 416 с.
3. Перехідна економіка : підручник / В. М. Геєць [та ін]. — К. : Вища школа, 2003. — 591 с.
4. Предборський В. А. Економічна безпека держави : монографія / В. А. Предборський. — К. : Кондор, 2005. — 391 с.